

Luc Bonneux is arts en epidemioloog. Hij werkt momenteel in een verpleeghuis.

Luc Bonneux

Er is geen
plaats meer
voor barbaren

VINCENT BOON

Antwerpen brandt!

Tijdens deze zomer overstelpten donkere beelden zonniger gedachten. Het eerste beeld is een grote tekening, in oktober honderd jaar geleden gepubliceerd in een Duitse krant. Het verbeeldt de brandende binnenstad van Antwerpen, de kathedraal omgeven door vlammen. Op de voorgrond staan monsterkanonnen, de Dikke Bertha's, die de stad onder vuur nemen. België is in 1914 het Vietnam van Duitsland. Duitsland overvalt België met 1,2 miljoen soldaten. Tot verbijstering van de Duitsers vechten de 200.000 Belgische soldaten voor iedere meter. Het Duitse leger lijdt zware verliezen en noodlottig oponthoud. De gefrustreerde Duitsers begaan gruwelijke oorlogsmisdaden. Lees op mijn blog de bloedstollende herinnering van Angèle Manteau (1911-2008), de uitgeefster, als klein meisje op de arm van haar moeder, aanschuiwend om te worden geëxecuteerd. Zij ontsnapt, een ander kind niet. *'Antwerpen brennt!'*, juicht Duitsland. Bij de val van Antwerpen luiden de kerkklokken in ieder Duits dorp. In het provinciale wapenschild van Antwerpen prijkt de keizerlijke adelaar: Antwerpen was eeuwenlang een stad van het Duitse Rijk.

Van burgerterreur in België in 1914 naar Gaza in 2014 is een kleine stap. Eén beeld haalt mijn dromen – een zijn wanhoop uitschreeuwende vader met zijn dode dochttertje als een lapenpop in de armen. Hamas is een fascistische islamitische beweging. Wie raketten afschiet op burgerdoelen, joodse tieners vermoordt en politieke tegenstanders van het eigen volk foltert en executeert, verdient geen sympathie, enkel afgrijzen. Maar, zoals het zo mooi in onvertaalbaar Engels luidt: *'Two wrongs never make one right.'* Het antwoord van Israël is bloedige terreur tegen

kinderen, een beschaafde staat onwaardig. Laat staan een beschaafde staat die zich beroept op de geschiedenis van het joodse volk. Britse en Belgische artsen hebben Israël opgeroepen om dit geweld tegen kinderen te staken. De oproep van de Nederlandse artsen is me ontgaan – het gidsland lijkt de weg kwijt.

Het beeld der beelden is een boekje van Nijntje. Zoals Nijntje toont dit beeld de essentie en laat de rest over aan de verbeelding. Het boekje ligt onschuldig in het gras, schijnbaar vergeten door een spelend kind. Het ligt in een weide in Oekraïne. Rebellen hebben per ongeluk met gesofisticeerd Russisch afweergeschut een burgervliegtuig afgeschoten. Mijn dochter heeft in ditzelfde vliegtuig, op dezelfde vlucht gezeten – twee jaar geleden. Dit kind ging slechts op het verkeerde moment op vakantie.

We zwemmen in vrede zoals vissen in water. Maar de recentste Europese sterftecrises werden veroorzaakt door oorlog. Ook de Spaanse griep. Oorlog en epidemie zijn ruiters van de Apocalyps: ze rijden samen. Europese diplomaten en politici zijn de grote bevechters van onze volksgezondheid, te weinig geëerd. Want geweld zit in onze genen. Of het nu België is in 1914, Gaza of Oekraïne in 2014: het betreft de erfzonde van de mens. Wij, mensen; zij, barbaren. Wij, Duitsers; zij Belgen. Wij joden; zij Arabieren. Wij van Oekraïne, zij van Rusland. Wij sjieten, zij soennieten. Maar godsdienst en nationaliteit zijn slechts toevalligheden door geboorte. Wij en zij waren allen kind. Hun kinderen zijn onze kinderen. Ieder kind dat wordt gedood, is het onze. In de familie van de mens is er geen plaats meer voor barbaren. Er zijn enkel mensen: altijd iemands dochter, altijd iemands zoon. ■